

RISICO'S VAN WATER NOOIT HELEMAAL UIT TE SLUITEN

“Retentie in Duitsland heeft voor Nederland geen effect”

Waterland Nederland is ver van het water afgedwaald. Nederlanders lijken niet meer bereid enige overlast van water te tolereren. En dat terwijl het risico op wateroverlast of zelfs overstromingen nooit is uit te sluiten. Dat bleek tijdens de bijeenkomst ‘Veiligheid en risico’s in het waterbeheer’, die door Elsevier op 17 juni in Maarssen werd gehouden. Het gevoel van veiligheid dat door technische maatregelen is ontstaan zit diep, maar is misschien wel vals. Nederlanders zijn dan ook, zoals een deelnemer het uitdrukte, het enige volk ter wereld dat een overstroming niet ziet als een ‘act of God’, maar als het falen van ingenieurs.

Frans Klijn (WLDelft Hydraulics) stelde ‘s morgens al dat een overstroming nooit is uit te sluiten. Toch is dit risico tot nu toe geen rem geweest op de economische ontwikkeling: elke 30 jaar verdubbelt het schadepotentieel. Over de kansen op een overstroming valt veel te zeggen, maar er zijn teveel onzekerheden om iets als vaststaand aan te kunnen nemen. Zo liet hij via verschillende berekeningen zien dat de aanvoer van Rijnwater bij Lobith tussen 13.000 kubieke meter per seconde en 22.000 kubieke meter per seconde ligt, afhankelijk van de gekozen rekenmethode. Dat is mede afhankelijk van de Duitse maatregelen nu en in de toekomst. De dijken in Duitsland moeten in 2015 bestand zijn tegen 18.000 kubieke meter water per seconde, maar welke maatregelen onze oosterburen daarna nemen is de vraag.

Verder stelde Klijn dat retentie in Duitsland geen effect heeft op de Nederlandse watersituatie. De beste maatregel die Duitsland kan nemen, vanuit Nederlands perspectief, is niets doen. In Nederland wordt het tijd om nu knopen door te hakken. Daarbij verdient dijkverhoging niet de voorkeur. Gedacht kan worden aan een andere verdeling van de afvoer van water via de Rijntakken, het creëren van meer ruimte voor de rivier en/of een versnelde afvoer van rivierwater en berging van water.

Eén van de mogelijke oplossingen om het risico op overstromingen te verkleinen is, volgens het kabinet, het gebruiken van noodoverloopgebieden, bijvoorbeeld de Ooijpolder. Dit gebied is de komende tien jaar ruimtelijk gereserveerd. Niet iedereen is het daarmee eens. De heer Sanders, voorzit-

ter van het Hoogwaterplatform, liet in een gloedvol betoog geen twijfel bestaan aan het feit dat hij mordicus tegen het inrichten van noodoverloopgebieden is. Als de noodzaak en het nut kan worden aangetoond, is hij bereid mee te werken, maar omdat dat volgens hem niet het geval is, zal hij alles in het werk stellen om de inrichting van noodoverloopgebieden tegen te gaan.

Professor Vrijling van de TU Delft stelde dat het risico berekend kan worden via kans (op overstroming) maal gevolg (doden, kosten). Het risico op overstroming is dan toegevoegd in de delta. De aanvaardbaarheid van dat risico is volgens hem altijd onderdeel van een kosten-batenanalyse. Daarvoor moeten de risico's goed in beeld worden gebracht, waarna de beslissing over eventuele maatregelen bij de politiek (en de bevolking!) ligt. Wel moet de politiek consequent zijn in haar keuze. Bovendien zouden ont-

werpers decharge moeten krijgen. Tenslotte vroeg hij zich af wie verantwoordelijk is voor veranderende inzichten en het eventuele nieuwe beleid dat hierdoor ontstaat.

Leo van Asperen (Directoraat Generaal Water) gaf ook aan dat veel onzekerheden bestaan in het Nederlandse waterbeheer, niet alleen over bijvoorbeeld de maatregelen de afvoer. Hij stelde de vraag of de normen die we in Nederland hanteren (nog) wel adequaat zijn. Verder gaf hij aan dat we nuchter moeten omgaan met risico's. Deze zijn nooit uit te sluiten. Daar moet de overheid open over zijn. De belangrijkste taken voor de nabije toekomst zijn om de lopende werken in het kader van de Wet op de Waterkeringen af te maken, de kennishiaten in te vullen, de normen waar nodig te herijken en werken aan het risicobewustzijn van bestuurders én burgers.

Reinout Koning van de provincie Noord-Holland sprak over de samenwerking tussen verschillende waterbeheerders in de praktijk. Aan de hand van een drietal situaties in Noord-Holland kwam hij tot de conclusie dat bij veiligheid het polderen (overleggen) nog niet is doorgeschoten en dat dit zo moet blijven. Maar overleggen is wel heel belangrijk, ook in het waterbeheer, volgens Niels Röling. Deze hoogleeraar van de Wageningen Universiteit ging in op sociaal leren, een proces waarbij belanghebbenden op informele wijze, maar op voet van gelijkheid, betrokken worden bij bepaalde besluiten. Aan de hand van het project ‘Beregenen op maat’, waar Brabantse boeren een aantal maatregelen hebben uitgevoerd om grondwater te sparen, liet hij zien hoe zo'n project kan verlopen. Volgens Röling misschien een bruikbaar hulpmiddel voor toekomstige complexe besluiten, zoals het inrichten van noodoverloopgebieden. ☑

Kekerdom in Ooijpolder wanneer het noodoverloopgebied gebruikt wordt (fotomontage: Kees Nuijten).

